

Asia: VN/25102/2023

Hallituksen esitysluonnos eduskunnalle valtion aluehallintouudistusta koskevaksi lainsäädännöksi

Kohta 1. Tässä voitte kommentoida Lupa- ja valvontavirastoa koskevaa lakiehdotusta (liite 1), sen säännökohtaisia perusteluja, sitä koskevia yleisperusteluosuuksia ja muita lukuja hallituksen esityksessä (liite 4) sekä valtioneuvoston asetusta Lupa- ja valvontavirastosta (liite 6) vastaamalla seuraaviin kysymyskokonaisuuksiin: Muutos- ja korjausehdotuksia Lupa- ja valvontavirastoa koskevaan lakiehdotukseen ja sen säännökohtaisiin perusteluihin. Kommentit Lupa- ja valvontavirastoa koskeviin yleisperusteluihin ja muihin lukuihin hallituksen esityksessä. Muutos- ja korjausehdotukset valtioneuvoston asetukseen Lupa- ja valvontavirastosta.

Onko teillä kommentoitavaa kohtaan 1? Pakollinen kysymys. Mikäli ei, voitte siirtyä kohtaan 2.

Kyllä (vastauskohdat aukeavat, jos tämä vaihtoehto valitaan)

Luku 1 Yleiset säännökset (1-3 §)

Kommenttinne näistä pykälistä

SDP yhtyy esitettyihin lupa- ja valvontaviraston perustamisen tavoitteisiin, kuten kansalaisten yhdenvertaisuuden lisäämiseen sekä asiakkaiden ja potilaiden oikeuksien toteutumisen tukemiseen. Yhdenmukaiset ja ennakoitavissa olevat lupaprosessit ovat tärkeitä riippumatta siitä, missä luvanhakija asuu tai virasto sijaitsee.

SDP on suhtautunut kriittisesti sote-lupien ja -valvonnan siirtoon ns. yleiselle valvontaviranomaiselle. Olemme kannattaneet erillistä viranomaista, joka turvaisi paremmin sote-palveluiden laatua.

Luku 2 Organisaatio (4 §)

Kommenttinne tästä pykälästä

Valtionhallinnon monipaikkaisuuden edistämistä koskevat linjausten mukaan paikkasidonnainen ja monipaikkainen työ ovat valtiolla samanarvoisia työtapoja. Mahdollisuus tehdä työtä monipaikkaisesti sekä sovittaa joustavasti työ ja yksityiselämä yhteen edistävät valtionhallinnosta uudistumista ja parantavat kilpailukykyä työnantajana. SDP pitää kannatettavana, että tulevan Lupa- ja valvontaviraston tehtäviä hoidetaan monipaikkaisesti ja samalla huolehditaan toimipaikkojen alueellisesta kattavuudesta. Monipaikkaisella työllä on merkitystä myös alueiden elinvoiman vahvistamisessa.

Luku 3 Johtaminen (5-8 §)

Kommenttinne näistä pykälistä

Vaikka suhtaudumme uudistukseen myönteisesti, haluamme kuitenkin kiinnittää huomiota käytännön toteutukseen liittyviin riskeihin. Eri virastojen yhdistyessä toimintakulttuurien yhteensovittamisessa eri viranomaisten osin toisistaan eroavat tavoitteet ja lakisääteiset tehtävät voivat tehdä toiminnan käynnistämisestä haastavaa. Käytännön toimintaa ohjaavien pykälien ja viranomaisille annettavan ohjeistuksen ristiriitojen ratkaisusta tulee olla selkeitä ja punnittuja.

Luku 4 Ohjaus (9-12 §)

Kommenttinne näistä pykälistä

Lupaprosessien yksinkertaistamisen hyödystä merkittävä osa menetetään siksi, ettei myönnettyillä luvilla ole valitusprosessin jälkeenkään ennakkotapausluonnetta suhteessa vastaaviin valituskäsittelyihin. Valitusten käsittely ja valituksista hankkeille aiheutuvat viivästykset eivät välttämättä merkittävästi helpotu uuden viraston myötä. Jotta uudistuksesta saataisiin irti koko tarkoitettu hyöty, valitusten käsittelyä ja hallinto-oikeuksien resursseja pitäisi vahvistaa.

Luku 5 Viraston erinäisiä tehtäviä koskevat säännökset (13-16 §)

Kommenttinne näistä pykälistä

-

Luku 6 Virkojen täyttäminen ja erityiset kelpoisuusvaatimukset (17-21 §)

Kommenttinne näistä pykälistä

-

Luku 7 Erinäiset säännökset (22-29 §)

Kommenttinne näistä pykälistä

-

Luku 8 Voimaantulo ja siirtymäsäännökset (30-36 §)

Kommenttinne näistä pykälistä

Lupaprosessien hidastuminen tai pysähtyminen muutoksen voimaantulon yhteydessä voi aiheuttaa merkittäviä hankaluuksia luvanhakijoille. Riittävä siirtymäaika ja huolellinen valmistautuminen uuteen organisaatiomalliin siirryttäessä pitää huomioida lain lopullisen valmistelun ja toimeenpanon yhteydessä.

Luku 1 Asian tausta ja valmistelu

Kommenttinne tästä luvusta

-

Luku 2 Nykytila ja sen arviointi

Kommenttinne tästä luvusta

-

Luku 3 Tavoitteet

Kommenttinne tästä luvusta

-

Luku 4 Ehdotukset ja niiden vaikutukset

Kommenttinne tästä luvusta

-

Luku 5 Muut toteuttamisvaihtoehdot

Kommenttinne tästä luvusta

-

Luku 8 Lakia alemman asteinen sääntely

Kommenttinne tästä luvusta

-

Luku 9 Voimaantulo

Kommenttinne tästä luvusta

-

Luku 11 Suhde muihin esityksiin

Kommenttinne tästä luvusta

-

Luku 12 Suhde perustuslakiin ja säätämisyjärjestys

Kommenttinne tästä luvusta

-

Muutos- ja korjausehdotukset valtioneuvoston asetukseen Lupa- ja valvontavirastosta

Kommenttinne asetuksesta

-

Kohta 2. Tässä voitte kommentoida elinvoimakeskuksia sekä kehittämis- ja hallintokeskusta koskevaa lakiehdotusta (liite 2) ja sen säännöskohtaisia perusteluja, sitä koskevia yleisperusteluosuuksia ja muita lukuja hallituksen esityksessä (liite 4) sekä valtioneuvoston asetusta elinvoimakeskuksista sekä kehittämis- ja hallintokeskuksesta (liite 7) vastaamalla seuraaviin kysymyskokonaisuuksiin: Muutos- ja korjausehdotuksia elinvoimakeskuksia sekä kehittämis- ja hallintokeskusta koskevaan lakiehdotukseen ja sen säännöskohtaisiin perusteluihin. Kommentit elinvoimakeskuksia sekä kehittämis- ja hallintokeskusta koskeviin yleisperusteluihin ja muihin lukuihin hallituksen esityksessä sekä muutos- ja korjausehdotukset valtioneuvoston asetukseen elinvoimakeskuksista sekä kehittämis- ja hallintokeskuksesta.

Onko teillä kommentoitavaa kohtaan 2? Pakollinen kysymys. Mikäli ei, voitte siirtyä kohtaan 3.

Kyllä (vastauskohdat aukeavat, jos tämä vaihtoehto valitaan)

Luku 1 Elinvoimakeskuksia koskevat yleiset säännökset (1-5 §)

Kommenttinne näistä pykälistä

SDP pitää erityisen tärkeänä palveluiden saatavuudesta huolehtimiseen liittyviä tavoitteita. Kun elinvoimakeskusten sijaintia suunnitellaan, tulee päätöksissä huomioida yhdenvertaisuuden, kielellisten oikeuksien sekä muiden perusoikeuksien toteutuminen, palveluntarve sekä alueelliset erityisominaisuudet.

Luku 2 Elinvoimakeskusten ohjaus ja johtaminen (6-12 §)

Kommenttinne tästä pykälästä

-

Luku 3 Kehittämis- ja hallintokeskusta koskevat säännökset (13-19 §)

Kommenttinne näistä pykälistä

-

Luku 4 Elinvoimakeskuksia sekä kehittämis- ja hallintokeskusta koskevat erinäiset säännökset (20-25 §)

Kommenttinne näistä pykälistä

-

Luku 5 Voimaantulo ja siirtymäsäännökset (27-30 §)

Kommenttinne näistä pykälistä

-

Luku 1 Asian tausta ja valmistelu

Kommenttinne tästä luvusta

-

Luku 2 Nykytila ja sen arviointi

Kommenttinne tästä luvusta

-

Luku 3 Tavoitteet

Kommenttinne tästä luvusta

-

Luku 4 Ehdotukset ja niiden vaikutukset

Kommenttinne tästä luvusta

-

Luku 5 Muut toteuttamisvaihtoehdot

Kommenttinne tästä luvusta

-

Luku 8 Lakia alemman asteinen sääntely

Kommenttinne tästä luvusta

-

Luku 9 Voimaantulo

Kommenttinne tästä luvusta

-

Luku 11 Suhde muihin esityksiin

Kommenttinne tästä luvusta

-

Luku 12 Suhde perustuslakiin ja säätämisyjärjestys

Kommenttinne tästä luvusta

-

1 § Elinvoimakeskusten nimet, toimialueet ja päätoimipaikat

Kommenttinne tästä pykälästä

-

2 § Elinvoimakeskusten organisaatio

Kommenttinne tästä pykälästä

-

3-13 § Elinvoimakeskusten toimialueet eräissä tehtävissä (keskitetyt tehtävät)

Kommenttinne näistä pykälästä

-

Muut mahdolliset huomiot asetuksesta

Kommenttinne

-

Kohta 3. Tässä voitte kommentoida Ahvenanmaan valtionvirastoa koskevaa lakiehdotusta (liite3) ja sen säännöskohtaisia perusteluja sekä sen yleisperusteluita ja muita lukuja hallituksen esityksessä liittyen Ahvenanmaan valtionvirastoon (liite 4) vastaaviin kysymyskokonaisuuksiin: Muutos- ja korjausehdotukset Ahvenanmaan valtionvirastoa koskevaan lakiehdotukseen ja sen säännöskohtaisiin perusteluihinKommentit yleisperusteluihin ja muihin lukuihin hallituksen esityksessä

Onko teillä kommentoitavaa kohtaan 3? Pakollinen kysymys. Mikäli ei, voitte siirtyä B osuuteen.

Kyllä (vastauskohdat aukeavat, jos tämä vaihtoehto valitaan)

Luku 1 Yleiset säännökset (1-4 §)

Kommenttinne näistä pykälistä

SDP:n mielestä on varmistettava Ahvenanmaan valtuuskunnan riippumattomuus ja toiminta itsehallintojärjestelmässä sekä selkeämpi ruotsin kielen sääntely itsehallintolakiin liittyen Ahvenanmaan valtionviraston osalta. Lisäksi on varmistettava, että ne tehtävät, jotka kuuluvat valtion lainsäädäntövaltaan, hoidetaan myös Ahvenanmaalla.

Luku 2 Ahvenanmaan valtionviraston ohjaus (5-6 §)

Kommenttinne tästä pykälästä

-

Luku 3 Johtaminen (7-11 §)

Kommenttinne näistä pykälistä

-

Luku 4 Erinäiset säännökset (12-14 §)

Kommenttinne näistä pykälistä

-

Luku 1 Asian tausta ja valmistelu

Kommenttinne tästä luvusta

-

Luku 2 Nykytila ja sen arviointi

Kommenttinne tästä luvusta

-

Luku 3 Tavoitteet

Kommenttinne tästä luvusta

-

Luku 4 Ehdotukset ja niiden vaikutukset

Kommenttinne tästä luvusta

-

Luku 5 Muut toteuttamisvaihtoehdot

Kommenttinne tästä luvusta

-

Luku 8 Lakia alemman asteinen sääntely

Kommenttinne tästä luvusta

-

Luku 9 Voimaantulo

Kommenttinne tästä luvusta

-

Luku 11 Suhde muihin esityksiin

Kommenttinne tästä luvusta

-

Luku 12 Suhde perustuslakiin ja säätämisyjärjestys

Kommenttinne tästä luvusta

-

B HALLITUKSEN ESITYSLUONNOSTA KOSKEVAT MUUT MAHDOLLISET HUOMIOT

Onko teillä kommentoitavaa B osuuteen? Pakollinen kysymys. Mikäli ei, voitte siirtyä C osuuteen.

Kyllä (vastauskenttä aukeaa, jos tämä vaihtoehto valitaan)

Muut mahdolliset huomionne hallituksen esitysluonnoksesta.

SDP pitää erityisen välttämättömänä, että palveluiden saatavuus tulee järjestää siten, että tehtävät hoidetaan eri asiakasryhmien palvelutarpeet ja perusoikeudet turvaavalla tavalla. Aluehallinnon kehittämisessä lähtökohtana on oltava monialaisuus, jolla varmistaa palvelujen laatu ja ihmiskeskeisyys hallinnonalakohtaisten ratkaisujen sijaan. Lisäksi on olennaista, että eri alueiden toimintaympäristöjen erilaisuus ymmärretään.

SDP:n mielestä tärkeä tavoite on myös hallituksen esitysluonnoksessa esille tuleva käyttäjälähtöisyys. Julkisen hallinnon strategia viime hallituskaudella rakentui digitaalisen asiointikanavan ensisijaisuuden ympärille. Käyntiasioinnin ja avustetun sähköisen asiointin mahdollisuuksien turvaamista puolestaan toteutetaan jo valtion palveluverkkouudistuksella. SDP korostaa uuden viraston mukana oloa uudistuksen mukaisissa yhteispalvelupisteissä.

Asetettujen tavoitteiden saavuttamiseksi on keskeistä varmistaa riittävät resurssit lakisääteisten tehtävien hoitamiseksi ja sujuvien prosessien varmistamiseksi. Huolta herättää maaseutuvaikutusten osalta arvio asioimismatkojen pidentymisestä joillakin alueilla, vaikka digitaalisten palveluratkaisujen kehittäminen edistää joidenkin palvelujen saantia.

SDP yhtyy vaikutusarviossa esitettyihin arvioihin palvelunsaannin kärsimisestä, mikäli palvelujen tuottamisessa nojaututaan entistä enemmän digitaalisiin palveluihin huolehtimatta digiyhteyksien luomisesta sekä digipalvelujen tuesta.

SDP pitää hyvänä sitä, että vaikutusarvioinnissa on kiinnitetty huomiota alueiden elinvoimaisuuden säilymiseen ja parantamiseen sekä kansalaisten perusoikeuksien toteutumiseen. Nämä ovat SDP:lle erittäin tärkeitä tavoitteita. SDP yhtyy myös arvioon elinkeinotoiminnan edistämisen, työllisyyden parantamisen sekä turvallisen elinympäristön varmistamisen tärkeydestä.

Nykyinen aluehallintojärjestelmä on hajanainen ja tarkastusresurssit ovat usein olemattomat, näin ainakin työsuojelun ja ulkomaalaisen työvoiman tarkastusyksikössä. SDP pitää tärkeänä, että työsuojeluviranomaisen ja ulkomaalaisen työvoiman tarkastamisen resursseja vahvistetaan.

C HALLITUKSEN ESITYSLUONNOKSEN SISÄLTÄMÄT MUUT LAKIEHDOTUKSET, JOILLA TOTEUTETAAN UUDISTUKSEN EDELLYTTÄMÄT TEHTÄVÄSIIRROT LUPA- JA VALVONTAVIRASTOLLE, ELINVOIMAKESKUKSILLE, KEHITTÄMIS- JA HALLINTOKESKUKSELLE SEKÄ MUILLE VIRASTOILLE

Onko teillä kommentoitavaa C osuuteen? Pakollinen kysymys. Mikäli ei, voitte siirtyä D osuuteen.

Kyllä (vastauskohdat aukeavat, jos tämä vaihtoehto valitaan)

Ulkoministeriö, 2 lakiehdotusta, luku 7.1

Kommenttinne näistä lakiehdotuksista. (Pyydämme selkeästi ilmaisemaan, mitä lakia ja pykälää kommenttinne koskevat.)

-

Oikeusministeriö, 39 lakiehdotusta, luku 7.2

Kommenttinne näistä lakiehdotuksista. (Pyydämme selkeästi ilmaisemaan, mitä lakia ja pykälää kommenttinne koskevat.)

-

Sisäministeriö, 10 lakiehdotusta, luku 7.3

Kommenttinne näistä lakiehdotuksista. (Pyydämme selkeästi ilmaisemaan, mitä lakia ja pykälää kommenttinne koskevat.)

-

Puolustusministeriö, 2 lakiehdotusta, luku 7.4

Kommenttinne näistä lakiehdotuksista. (Pyydämme selkeästi ilmaisemaan, mitä lakia ja pykälää kommenttinne koskevat.)

-

Valtiovarainministeriö, 18 lakiehdotusta, luku 7.5

Kommenttinne näistä lakiehdotuksista. (Pyydämme selkeästi ilmaisemaan, mitä lakia ja pykälää kommenttinne koskevat.)

-

Opetus- ja kulttuuriministeriö, 24 lakiehdotusta, luku 7.6

Kommenttinne näistä lakiehdotuksista. (Pyydämme selkeästi ilmaisemaan, mitä lakia ja pykälää kommenttinne koskevat.)

-

Maa- ja metsätalousministeriö, 68 lakiehdotusta, luku 7.7

Kommenttinne näistä lakiehdotuksista. (Pyydämme selkeästi ilmaisemaan, mitä lakia ja pykälää kommenttinne koskevat.)

-

Liikenne- ja viestintäministeriö, 14 lakiehdotusta, luku 7.8

Kommenttinne näistä lakiehdotuksista. (Pyydämme selkeästi ilmaisemaan, mitä lakia ja pykälää kommenttinne koskevat.)

-

Työ- ja elinkeinoministeriö, 31 lakiehdotusta, luku 7.9

Kommenttinne näistä lakiehdotuksista. (Pyydämme selkeästi ilmaisemaan, mitä lakia ja pykälää kommenttinne koskevat.)

-

Sosiaali- ja terveysministeriö, 52 lakiehdotusta, luku 7.10

Kommenttinne näistä lakiehdotuksista. (Pyydämme selkeästi ilmaisemaan, mitä lakia ja pykälää kommenttinne koskevat.)

-

Ympäristöministeriö, 25 lakiehdotusta, luku 7.11

Kommenttinne näistä lakiehdotuksista. (Pyydämme selkeästi ilmaisemaan, mitä lakia ja pykälää kommenttinne koskevat.)

Puhtaan siirtymän vauhdittamisen kannalta tärkeää on ympäristöministeriön hallinnonalalle sijoittuvan ympäristöluvituksen sujuvuus. Lupakäsittelyä voidaan edelleen tehostaa, käsittelyaikaa lyhentää ja laatua parantaa valtakunnallisen toimivallan, menettelyjen yhdentämisen ja tätä koskevien toimintatapojen sekä lainsäädännön kehittämisen kautta. Aluehallintouudistus täytyy toteuttaa niin, että turvataan ympäristövaatimusten- ja lupien laadukas toteutuminen, tarvittavat henkilöstöresurssit ja yhtenäiset toimintatavat, haitankärsijöiden ja sidosryhmien asema ja osallistuminen sekä kattava toimipisteiden verkosto joka puolelle maata.

D TIIVISTELMÄ LAUSUNNON PÄÄHUOMIOISTA

Pyydämme esittämään lausunnon päähuomiot tässä tiivistetysti (suositus enintään 4500 merkkiä)

SDP:n aluepolitiikan tavoitteena on alueiden välisen ja kuntien sisäisen eriytymisen vähentäminen. Voimavarat ja elinvoimaisuus vaihtelevat alueiden välillä ja sisällä. Palvelurakenne, teollisuus ja paikalliset työmarkkinat sekä kansalaisten sosiaaliset ja terveydelliset voimavarat tulee ottaa huomioon alueisiin vaikuttavissa päätöksissä. Alueiden elinvoimaa tulee vahvistaa niiden omien vahvuuksien ja voimavarojen pohjalta.

SDP tunnistaa tarpeen aluehallinnon kehittämiseen ja pitää esityksen tavoitteita yhdenmukaistaa lupa- ja valvontakäytäntöä alueesta riippumatta sekä prosessien ja palvelujen sujuvuuden parantamista kannatettavina. SDP edellyttää, että uudistuksessa varmistetaan yhdenvertaisuus ja oikeusturva.

Digitalisaation, paikkariippumattoman ja monipaikkaisen työn mahdollisuuksien ja kestävän kehityksen edistämisen, ilmastonmuutoksen ja eriarvoisuuden torjunnan sekä osaamisen vahvistamisen tulee olla aluekehittämisen ytimessä.

SDP yhtyy tavoitteisiin edistää aluehallintotoiminnan asiakaslähtöisyyttä ja tuloksellisuutta. Kansallinen turvallisuus ja yhdenvertaisuus edellyttää kaikkien alueiden elinvoimaisuudesta huolehtimista.

Hallitusohjelmassa on esitetty, että investointien ja vihreän siirtymän lupa-asioiden sujuva käsittely on turvattava. Tästä on tärkeää pitää kiinni vaalikauden aikana.

SDP pitävää esitettyjen lainsäädäntömuutosten aikataulua haasteellisena. Tavoitteena on, että virasto aloittaa toimintansa viimeistään vuoden 2026 alusta. On tärkeää, että muutosprosessi saadaan vietyä läpi hallitusti, käynnissä olevia prosesseja vaarantamatta. Korostamme myös hyvän henkilöstöpolitiikan merkitystä muutostilanteessa.

Vasama Leila
Suomen Sosialidemokraattinen Puolue